

Reuter Lajos

Sólymok nyomában

Beszélgetés Oláh Szilveszter szobrászművésszel

Ismerve néhány művedet, tudom, mennyire foglalkoztatnak múltunk jelentős személyiségei. A Balassi-megbízatást hogyan kaptad?

Szent Istvánról készítettem egy szobrot, és a Magyarok II. Világkongresszusán összeismerkedtem Z. Urbán Aladárral, a szlovákiai Palóc Társaság elnökével. A Társaság nevében fordult később hozzám, hogy a Balassi-évfordulóra a kékkői vár falára készítek egy emléktáblát. Örömmel vállaltam a feladatot, a helyszínt is megtekintettem. Néhány hete már ezen a munkán dolgozom, amely 13x110 cm-es emléktábla lesz, domborművel, felirattal.

Február elején, szép napsütéses időben körüljártuk a várat és környékét. Milyennek láltad?

Nekem nagyon fontos, hogy a környezetbe illeszkedjék az alkotás. Ez a vár Kékkőn a Balassiak egyik ősi fészke. Hegyektől övezve, egy magasabb domb tetején áll, körben szelídgesztenyék: kis mediterrán vidék, Pesttől jócskán északra. Most folyik a vár tatarozása. A belső udvar, ahová majd a dombormű kerül, zárt, barátságos, emberi léptékű tér. Sivácek úr, a vár és a múzeum igazgatója készségesen segítette ügyünket.

A művészetedben is törekszel a hagyományok őrzésére, a szellemhez való hűségre. Milyennek képzelted el az emléktáblát?

A táblára természetesen Balassit terveztem – korabali festmény alapján. A bronztábla mellett két oldalon szlovák és magyar nyelvű szöveg áll majd, kőbe vésve.

Balassi sokat jelent nekem. Leginkább az *In laudem confiniorum* gondolatköre idéződik fel bennem, ha rá gondolok:

Az jóhírért névért s az szép tisztességért
 ők mindent hátra hadnak,
 Emberségről példát, vitézségről formát
 mindeneknek ők adnak,
 Midőn mint jó sólymok mezőn széllle járnak,
 vagdalkoznak, futtatnak.

El tudom képzelni, amint Zólyomból vagy Kékkő várából indultak a környékre vadászni, sólymokkal együtt. Számomra nagyon fontos ez a sólyom-motívum. A magyarságnak ősi totem állata ez a madár, s valami rendkívüli erejű jelkép.

Azt hiszem, nyilvánvaló alkotásaidból, hogy a természetet, ugyanakkor a természetest központi kérdésnek tartod.

Gyerekkoromból származik ez az életérzés. Az Alföldön éltem kisgyerekként az ötvenes években és nagy szegénységben. Mindenféle állatot tartottam. Egy vízityúkot fél évig nevelgettem. Kutya helyett pedig rókát vezettem végig az utcán, imígyen pukkasztva a csabacsüdi polgárokat. Volt egy sasunk is hónapokig. Amikor meggyógyult, elengedtük, igaz röptében még egy házigalambot is magával vitt.

Kisiskolás koromban dönt el az is, hogy művész leszek. Egy rajzot az unokabátyám csinált meg helyettem, s a tanítóm hitetlenkedésére újra le kellett rajzolnom a képet. Lehet, hogy azóta is azt próbálom bizonyítani, hogy az mégis az én művem volt. Ezeknek a tudatalatti jelenségeknek nagy a szerepük az életemben.

Ez a történet emlékeztet engem Mikszáthéra. Amikor elmeséli, hogyan lett író, ő is hasonló csalafintaságot említi a házi feladatáról. Véletlen-e, hogy így összekapcsolódnak a dolgok? – Amikor Kékkőre utazunk, emlékszem megálltunk Szklabonyán, Mikszáth szülőfalujában. Ez a táj az Ipolytól északra Kékkőig egységesnek látszik. A Mikszáth-ház előtt te azonban egy szobrot kezdted tervezetni. Úgy tűnik, ilyenképpen szívesen "bebútoroznád" az egész országot.

Ez talán túlzás, bár sokféle tervem van. A legfontosabb talán az, hogy egy művésztelepet próbálok most létrehozni Káván. Ez egy kis falu nem messze Pesttől. Az alapítványt már bejegyezte a bíróság, és szeretném, ha nyáron már működne a telep. Elsősorban fiatalokat akarok megnyerni az elképzelésemnek.

Úgy látom, van bőven munkád, elképzelésed. Erőd is van hozzá?

Nem panaszkodhatom. Most már hetek óta a Balassi-táblán dolgozom, ha nem kell éppen szervezni, ügyeket intézni. Szerencsére enyhe az idő, az egész napot a műhelyemben töltöm Káván. "Vitéz próba helye" ez is, hogy Balassi versét idézzem.

Mikor kerül a kékkői vár falára az emléktábla?

Október közepén lesz az ünnepélyes avatás. Azt remélem, múltunk és művelődési hagyományaink egy darabkájával méltóképpen gyarapodik majd e táj.